

Motion till riksdagen 2013/14: MJ22

**av Jens Holm m.fl. (V)
med anledning av skr. 2013/14:209**

Riksrevisionens rapport om klimat för pengarna

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en klimatbudget utifrån de klimatpolitiska målen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utsläppsminskningarna ska göras helt och hållet i Sverige och kompletteras med ett klimatbistånd finansierat av nya additionella medel.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att minst 50 procent av intäkterna från auktionering av utsläppsrätter i Sverige ska gå till nya klimatåtgärder.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att fler utsläppsrätter undantas från handelssystemet för att få upp priset och få ett system som fungerar bättre.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att verka för ett lägsta pris, s.k. golvpris, inom systemet.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att framtida eventuella överskott av utsläppsrätter inte ska säljas vidare vare sig inom FN- eller EU-systemet, utan ska annulleras.

Motivering

Riksrevisionen har granskat den svenska klimatpolitiken (RiR Klimat för pengarna 2013:19). Regeringen har svarat på denna granskning med skrivelse 2013/14:209.

Fel! Okänt namn på dokumenttypen: EU-OLSS

Riksrevisionen konstaterar att det saknas samordning på såväl kort som lång sikt inom den svenska klimatpolitiken. Olika politikområden och departement inom regeringen fattar beslut som drar åt olika håll. Det finns ingen övergripande styrning och kontroll av den förda politiken, vilket innebär att det saknas en långsiktig utsläppskurva som är hållbar. Vänsterpartiet anser därför att Sverige ska anta en klimatbudget. Inspiration kan hämtas från Storbritanniens klimatlag, Climate Change Act, som innehåller ett övergripande ramverk som innefattar alla politikområden. Klimatbudgeten ska innehålla utsläppstak för fossila växthusgaser i perioder om fem år med kraftigt minskade nivåer med det långsiktiga målet att uppnå nollutsläpp till senast 2050. Klimatmålen ska endast nås genom utsläppsminskningar inom landet och omfatta utsläpp inom såväl den handlande som den icke-handlande sektorn.

Med ett införande av en klimatbudget ges drivkraft för kostnadseffektivitet och en ekonomi inom ramarna för vad som är hållbart. För näringslivet ges förutsättningar för långsiktighet och stabilitet då statens budget kopplas samman med en koldioxidplan. Genom att lämpliga styrmedel, med noggrant förväntade effekter, tydligt kopplas till klimatbudgeten skapas en transparent och tydligt ansvars fördelade process för samtliga sektorer och departement. Vad som ovan anförs om att införa en klimatbudget utifrån de klimatpolitiska målen bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Regeringen aviserar ännu en utredning om hur s.k. netto-nollutsläpp ska kunna nås till 2050. Detta är ett mycket märkligt förfarande när regeringen redan 2011 gav Naturvårdsverket i uppdrag att ta fram en s.k. färdplan för netto-nollutsläpp till 2050. Naturvårdsverket presenterade en sådan plan i december 2012. Planen var frukten av ett mycket gediget arbete och en bred genomlysning av många möjliga områden för minskade utsläpp. Såvitt vi känner till har planen fått ett mycket positivt bemötande och blivit granskad av många olika instanser. Färdplan 2050 borde därför kunna utgöra ett bra verktyg för det fortsatta arbetet med att uppnå målsättningarna till 2050. Vänsterpartiet har många synpunkter på planen, bl.a. för att man öppnar för ett stort tillgodoräkande av internationella osäkra utsläppskrediter och stor användning av skog och mark som kolsänkor. Men vi anser ändå att arbetet är så gediget att regeringen inte behöver tillsätta ännu en utredning. Dessutom brådskar det att få ned Sveriges utsläpp. Vi vill i stället ha konkreta åtgärder på stora minskningar av utsläppen i Sverige som kan leda till nollutsläpp senast år 2050. FN:s klimatpanels senaste vetenskapliga rapport (IPCC WGIII AR5, 13/4 -14) understryker vikten av att inte försitta tiden i att snabbt få ned utsläppen. Regeringen borde i stället presentera en proposition för minskade utsläpp med sikte på nollutsläpp till senast 2050 baserad på Naturvårdsverkets färdplan och andra relevanta rapporter. Utsläppsminskningarna ska göras helt och hållet i Sverige och kompletteras med ett klimatbistånd finansierat av nya additionella medel. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Riksrevisionen granskar också Sveriges agerande inom ramen för EU:s handelssystem med utsläppsrätter, EU ETS. EU ETS fungerar i dagsläget mycket illa. Handelssystemet ska vara EU:s främsta verktyg att få ned utsläppen. Det är också i EU ETS som ett pris för utsläppen sätts. Detta pris är helt

avgörande för omställningen till en mer hållbar ekonomi. Med ett högre pris påskyndas investeringarna i förnybar energi och överlag klimatvänliga lösningar. Med ett lägre pris sker det motsatta. Vid inledningen av den föregående perioden för handelssystemet (2008–2012) låg priset på 25 euro/ton. Enligt grönboken om handel med utsläppsrätter från EU-kommissionen (KOM(2000) 87) krävs ett pris på 33 euro per utsläppsrätt (EUA = ett ton koldioxid) för att utsläppshandelssystemet ska fungera effektivt. I dagsläget ligger priset för en EUA på ungefär 5 euro, dvs. långt under vad det borde. Detta kan jämföras med att priset på att släppa ut ett ton koldioxid inom ramen för den svenska koldioxidskatten ligger på drygt 1 000 kronor. Det är i dagsläget alltså en betydande skillnad mellan EU:s marknadssystem och den mer statligt orienterade koldioxidskatten.

Enligt EU:s direktiv om handel med utsläppsrätter ska minst 50 procent av intäkterna från auktioneringen av utsläppsrätterna gå till klimatåtgärder. Riksrevisionen konstaterar att regeringen inte öronmärker dessa intäkter till klimatåtgärder, utan man tillför dem endast till statsbudgeten. Vänsterpartiet menar att Sverige ska leva upp till EU:s direktiv för att stärka det nationella och internationella klimatarbetet och menar att samtliga intäkter borde gå till detta ändamål. Regeringen bör återkomma med förslag om att minst 50 procent av intäkterna från auktionering av utsläppsrätter i Sverige ska gå till nya klimatåtgärder. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Ett alltför lågt pris på utsläppsrätter riskerar att haverera systemet. Riksrevisionen understryker vikten av att begränsa antalet utsläppsrätter och krediter inom handelssystemet. Regeringen tycks instämma i analysen av detta, men föreslår inga konkreta åtgärder. För att motverka ett havererat system kan man antingen skära ned utbudet av EUA genom en s.k. set aside, alternativt senareläggande av auktionering (s.k. backloading), eller sätta ett lägsta pris på utsläppsrätterna, ett s.k. golvpris. EU-parlamentet röstade i december 2013 om att senarelägga auktioneringen av 900 miljoner utsläppsrätter. Det välkomnar Vänsterpartiet, som ett första steg. Men det är inte tillräckligt. EU-kommissionen konstaterar i sin konsekvensanalys av klimat- och energimålen till 2030 att EU ETS kommer att ha ett överskott på 2,5 miljarder utsläppsrätter med nuvarande politik (trots undandragandet av de 900 miljoner utsläppsrätterna) till 2020 och att det finns stort behov för fortsatta åtgärder ("Impact assesment, Accompanying the Communication A policy framework for climate and energy in the period from 2020 up to 2030"). Mycket mer måste alltså göras. Regeringen bör verka för att fler utsläppsrätter tas undan från handelssystemet för att få upp priset och få ett system som fungerar bättre. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Regeringen bör också överväga att verka för ett lägsta pris, s.k. golvpris, inom systemet. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Den 21 februari 2013 gav regeringen Energimyndigheten i uppdrag att sälja Sveriges överskott på 1,5 miljoner utsläppsrätter inom den s.k. reserven för nya deltagare inom EU:s handelssystem för utsläppsrätter, EU ETS. Energimyndigheten lyckades sälja 1,3 miljoner av dessa och fick enligt myndighetens delrapport för första halvan av 2013 38,4 miljoner kronor för försäljningen. Försäljningen innebär att 1,3 miljoner ton koldioxid kan äga rum på

Fel! Okänt namn på dokumenttypen. EU-OLSS

annan plats i Europa (hos dem som köpt utsläppsrätterna). Precis som Riksrevisionen konstaterar hade Sverige kunnat avstå från försäljning och i stället låta utsläppsrätterna frysa inne. Om Sverige gjort så hade utsläppsrätterna inte kunnat användas av annan part och på så sätt hade utsläpp på 1,3 miljoner ton kunnat undvikas.

Regeringens försäljning av utsläppsrätterna var dessutom helt i strid med våra expertmyndigheter på området, Energimyndigheten och Naturvårdsverket. I rapporten Reformeringen av EG:s direktiv (2003/87/EG) om ett system för handel med utsläppsrätter föreslår de att ett eventuellt överskott inte ska säljas: "Eventuellt överblivet utrymme i reserven för nya deltagare bör annulleras för att undvika plötsliga och oförutsedda förändringar av utbudet på marknaden."

När regeringen har sålt överskott inom EU:s handelssystem aktualiseras frågan om vilken principiell hållning Sverige egentligen har inom handelsystemen med utsläppsrätter (både EU:s och det som finns inom FN). Man kan för att stärka klimatarbetet välja att frysa inne/annullera överskott eller sälja det vidare och ytterligare försvaga ett för klimatet redan svagt handelssystem. Sverige bör verka för att framtida eventuella överskott av utsläppsrätter inte ska säljas vidare vare sig inom FN- eller EU-systemet, utan ska annulleras. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 16 april 2014

Jens Holm (V)

Torbjörn Björlund (V)

Hans Linde (V)

Siv Holma (V)

Kent Persson (V)